

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

12. juuli 1984*

Kohtuasjas 261/83,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Cour du travail de Liège'i eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Carmela Castelli

ja

Office national des pensions pour travailleurs salariés (ONPTS – töötajate riiklik pensioniamet),

eelotsust nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, EÜT L 149, 1971) artiklite 1, 2, 3 ja 4 ning nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires, EÜT L 257, 1968) artiklite 7 ja 10 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (esimene koda)

koosseisus: koja esimees T. Koopmans, kohtunikud G. Bosco ja R. Joliet,

kohtujurist: P. VerLoren van Themaat,

kohtusekretär: kohtuametnik D. Louterman,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Põhjendused

1 Oma 4. novembri 1983. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. novembril 1983, saatis Cour du travail de Liège EMÜ asutamislepingu artikli 177 kohaselt Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks kolm küsimust nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, EÜT L 149, 1971) ning nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires, EÜT L 257, 1968) tõlgendamise kohta seoses Belgia 1. aprilli 1969. aasta seaduse kohaldamisega, millega nähakse ette vanuritele tagatav elatusmiinimum.

2 Küsimused tekkisid seoses kohtumenetlusega, mille poolteks on Castelli ja Office national des pensions des travailleurs salariés (ONPTS).

3 Castelli on Itaalia kodanik ning tal on Itaalias õigus osalisele toitjakaotuspensionile. Alates 1957. aasta maist on ta elanud Belgias koos oma pojaga, kes saab Belgia vanaduspensioni. Castelli ei ole kunagi Belgias töötanud.

4 Oma 22. detsembri 1978. aasta otsusega keeldus ONTPS võimaldamast Castellile 1. aprilli 1969. aasta seadusega vanuritele tagatud elatusmiinimumi, põhjendades seda asjaoluga, et ta ei vasta nimetatud seaduse artiklis 1 sätestatud tingimustele, kuna ta ei ole Belgia alam ega sellise riigi kodanik, kellega Belgia on sõlminud vastastikuse kokkuleppe, ning tal pole õigus saada Belgias vanaduspensioni ega toitjakaotuspensioni.

5 Castelli vaidlustas ONPTS-i otsuse Tribunal du travail de Liège'is. Oma 23. mai 1980. aasta otsusega jättis nimetatud kohus tema hagi rahuldamata. Castelli esitas seejärel apellatsioonikaebuse Cour du travail de Liège'ile, väites, et Belgia seadusega kehtestatud vastastikkuse nõue on vastuolus ühenduse õigusega.

6 Cour de travail de Liège leidis, et otsuse tegemiseks vajab ta eelotsust Euroopa Kohtult, ning esitas Euroopa Kohtule järgmised küsimused:

„a) Kas sotsiaalkindlustuse alaste ühenduse õigusaktidega ette nähtud võrdse kohtlemise põhimõtet silmas pidades võib asjaolu, et kahe ühenduse liikmesriigi vahel puudub vastastikune kokkulepe, välistada vanuritele tagatud elatusmiinimumi andmise, juhul kui taotleja ei ole küll kunagi töötanud selles riigis, mille territooriumil ta taotluse esitamise ajal elab, kuid vastab taotletava toetuse saamiseks selle riigi õigusaktidega ette nähtud minimaalse viibimisaja tingimusele, on oma Belgias töötanud ja eelpensioni või harilikku vanaduspensioni saava poja ülalpeetav ning saab oma päritoluriigist, täpsemalt EMÜ liikmesriigist Itaaliast, osalist pensioni Itaalia töötajate pensioniskeemi alusel?

b) Pidades silmas, et kaebaja saab osalist pensioni Itaalia skeemi alusel, kas tema juhtumit võib käsitada samamoodi kui isiku puhul, kes saab Belgias osalist Belgia vanadus- või

toitjakaotuspensioni ning kellel on seetõttu õigus saada lisatasu vanuritele ette nähtud elatusmiinimumini?

c) Kas kaebajat võib käsitada tema poja – kes oli varem Belgias töötaja ning seejärel eelpensioni saaja ja hariliku vanaduspensioni saaja – perekonnaliikmena ühenduse määruste tähenduses, eelkõige määruse nr 1408/71 ja määruse nr 1612/68 tähenduses?”

7 Küsimused puudutavad liikmesriigi kodaniku seisundit, kes saab ühes riigis sotsiaalkindlustushüvitist ning kolib teise liikmesriiki, kus ta ei ole kunagi töötanud ning kus ta on oma poja ülalpeetav, kes ise saab viimatinimetatud riigilt sotsiaalkindlustushüvitist. Küsimustega soovitakse teada saada, kas nimetatud isikul on määruse nr 1408/71 kohase vanadushüvitise või määruse nr 1612/68 kohase sotsiaaltoetuse kaudu õigus teise riigi õigusaktidega tagatud elatusmiinimumile, või vähemalt selle miinimumi ning esimeses liikmesriigis makstava minimaalse sotsiaalkindlustushüvitise vahele.

8 Esiteks tuleb seda probleemi kaaluda määruse nr 1612/68 kontekstis, millele siseriikliku kohtu esitatud kolmas küsimus konkreetselt viitab.

9 Määruse nr 1612/68 artikli 10 kohaselt on ülalpeetavatel ülenejatel sugulastel hoolimata kodakondsusest õigus asuda elama töötaja juurde, kes on ühe liikmesriigi kodanik ning töötab teise liikmesriigi territooriumil. Lisaks laiendati komisjoni määrusega (EMÜ) nr 1251/70 (EÜT L 142, lk 70) teise liikmesriigi territooriumile jäämise õigust ka esimeses liikmesriigis varem töötanud teise liikmesriigi kodaniku ülalpeetavatele ülenejatele sugulastele. Seepärast on selge, et põhikohtuasja kaebaja kuulub määrusega nr 1612/68 hõlmatud kasusaajate hulka.

10 Tulenevalt määruse nr 1612/68 artikli 7 lõikest 2 on liikmesriigi kodanikust töötajal õigus samadele sotsiaalsetele ja maksusoodustustele kui kodumaistel töötajatel. Nagu nähtub Euroopa Kohtu 30. septembri 1975. aasta otsusest (kohtuasi 32/75 *Cristini* (1975) EKL 1085) ja 16. detsembri 1976. aasta otsusest (kohtuasi 63/76 *Inzirillo* (1976) EKL 2057), on määruse nr 1612/68 artiklis 7 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte eesmärk vältida ka töötaja ülalpeetavate ülenejate sugulaste diskrimineerimist, kelle hulka kuulub ka põhikohtuasja kaebaja.

11 Nagu Euroopa Kohus on korduvalt leidnud (31. mai 1979. aasta otsus kohtuasjas 207/78 *Even* (1979) EKL 2019 ja 14. jaanuari 1982. aasta otsus kohtuasjas 65/81 *Reina* (1982) EKL 33), hõlmab sotsiaalse soodustuse mõiste kõiki soodustusi, „mida olenevalt või olenemata töölepingust antakse kodumaistele töötajatele eelkõige seetõttu, et nad on objektiivses tähenduses töötajad, või pelgalt seetõttu, et nad elavad riigi territooriumil, ning mida sobib seepärast laiendada teiste liikmesriikide kodanikest töötajatele, et soodustada nende ühendusesisest liikuvust”. Sellest Euroopa Kohtu poolt järjepidevalt kasutatud mõistest tuleneb, et sotsiaalne soodustus hõlmab ka liikmesriigi õigusaktidega vanuritele tagatud elatusmiinimumi.

12 Seega tuleb vastata, et määruse nr 1612/68 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et sotsiaalse soodustuse, näiteks liikmesriigi õigusaktidega vanuritele tagatud elatusmiinimumi,

andmine töötaja ülalpeetavatele ülenejatele sugulastele ei sõltu vastastikuse kokkuleppe olemasolust kõnealuse liikmesriigi ning selle liikmesriigi vahel, mille kodanik on nimetatud sugulane.

13 Kuna see vastus võimaldab siseriiklikul kohtul lahendada põhikohtuasjas käimasoleva vaidluse, ei ole vaja arutada, kas antud olukorras on liikmesriigi kodanikul õigus saada teise liikmesriigi õigusaktidega vanuritele tagatud elatusmiinimumi määruse 1408/71 alusel, juhul kui tegemist on selles riigis elava võõrtöötaja perekonnaliikmega või isikuga, kellel endal on oma päritoluriigis õigus sotsiaalkindlustushüvitisele.

Kohtukulud

14 Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia valitsuse, Ühendkuningriigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

vastates küsimustele, mille Cour du travail de Liège talle oma 4. novembri 1983. aasta otsusega esitas, otsustab:

Nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires, EÜT L 257, 1968) artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et sotsiaalse soodustuse, näiteks liikmesriigi õigusaktidega vanuritele tagatud elatusmiinimumi, andmine töötaja ülalpeetavatele ülenejatele sugulastele ei sõltu vastastikuse kokkuleppe olemasolust kõnealuse liikmesriigi ning selle liikmesriigi vahel, mille kodanik on nimetatud sugulane.

Koopmans

Bosco

Joliet

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. juulil 1984 Luxembourgis.

Kohtusekretäri nimel
vanemametnik

Esimese koja esimees

H. A. Rühl

T. Koopmans